

Защо трябва да се стремим към съвършенство?

Магдалена Маджирова, СУ „Св. св. Кирил и Методий“, гр. Велинград

Телевизорът светеше в тъмната стая, хвърляйки мъждиви отблясъци по стените. Каналите се сменяха – реклами, новини, спорт, риалити, драми. Натисках бутона на дистанционното уж без много мисъл, но в действителност търсех нещо – може би не съдържание, а усещане. Или отговор на въпрос, който се въртеше в главата ми от доста време: „Защо трябва да се стремим към съвършенство?“ Този въпрос не ми даваше мира. В свят, който сякаш се люшка между изтощителна амбиция и пълна апатия, къде стоя аз? Къде е границата между израстването и самоунищожението? Между смисъла и самозаблудата?

За някои съвършенството означава да се доближиш максимално до невъзможното – безпогрешност, постижения, признание. Други го виждат като тих, личен напредък – не да бъдеш най-добрият в света, а просто по-добър от себе си вчера. Един стремеж не толкова към идеала, колкото към развитие. В този вътрешен дебат се крият и двете философии – тази на неспирния труд и тази на съзнателното, умерено живеене. И в тази вечер, в тази стая, с дистанционно в ръка, аз започнах да се срещам с тях една по една.

Докато безцелно прескачах програмите, попаднах на документален филм. Скучноват на пръв поглед – мъж с бяла престилка, приведен над дървен плот. Реже нещо внимателно. Ръцете му се движат с такава прецизност, че приличаха повече на част от механизъм, отколкото на човешко тяло. Бях готова да сменя канала, докато не чух гласа му – тих, но твърд, излъчващ онзи тип увереност, който не крещи, а просто знае.

„Всичко, което искам, е да правя по-добро суши. Всеки ден. Отново и отново. Постепенно се усъвършенствам. И продължавам да се изкачвам, макар че никой не знае къде е върхът.“

Жиро Оно. На вид обикновен – слаб, сериозен, без излишни жестове. Но думите му... Те носеха тежестта на живот, отдаден на едно единствено нещо. Човек, който посвещава целия си живот на съвършенството в нещо толкова просто и същевременно сложно като сушието. Три звезди „Мишлен“, признание от цял свят – и въпреки това, той не спира. Не приема „достатъчно добро“. И не го прави, защото някой го кара. Прави го, защото не може иначе.

Гледах го и се чудех – струва ли си? Да дадеш всичко от себе си в преследване на една идея? Да жертваш време, почивка, връзки, заради онова вечно „по-добро утре“? А ако никога не го достигнеш? А ако го достигнеш и се окаже, че не си щастлив?

Заклатих глава. Смених канала.

Нов кадър – млад мъж, облегнат назад в люлеещ се стол, чаша кафе в ръка, леко усмихнат. Изглеждаше спокоен, почти блажен. „Не е нужно да се стремиш към величие, за да си щастлив.“ – каза той. Сякаш казваше: живеи по-леко, не се надпреварвай с никого, не се доказвай постоянно. Не живеи на ръба.

Тази философия беше напълно противоположна на тази на Жиро. Живот без напрежение, без надпревара, без жертви. Да бъдеш добре, без да се налага да бъдеш най-добър. Да се радваш на „достатъчното“. Все повече хора приемат тази идея. Наричат я лежерна философия – живееш леко, без излишни амбиции. Работиш само колкото е нужно. Почиваш. Спиш. Оставяш времето да тече. „Тихото отказване“ – новото течение сред младите. Минимализъм в амбициите. Спокойствието се издига в култ, стресът се демонизира.

Карл Оноре, автор на „Възхвала на бавността“, говори именно за това – че модерният свят ни изцежда и че бързането е новата форма на болест. Според него истинското щастие идва не от успеха, а от баланса. От това да се научим да спираме. Да не бързаме. Да се наслаждаваме на живота такъв, какъвто е. Звучи красиво. Но и прекалено лесно. Ако всички изберем този път – кой ще гради? Кой ще се бори? Кой ще изобретява, ще създава, ще бута света напред?

Превключих пак. Нов образ. Мъж, който тичаше в пустинята. Изтощен. Потен. Дишаш тежко. Но не спира. Сякаш няма право. Сякаш не съществува опцията „спри“.

„Ако не страдаш – не растеш.“ – каза той.

Дейвид Гогинс. Историята му звучи като холивудски сценарий, но е истинска. Израснал в насилие, бедност, расизъм и тормоз. Бил е с наднормено тегло, изгубен. И решава да промени всичко. Не малко – всичко. Става морски тюлен, ултрамаратонец, писател. Гони пределите си с такава ожесточеност, че за повечето от нас това би било немислимо. За него болката е начин на живот. Умът – мускул. Ако не го тренираш чрез трудност, той отслабва.

Според него растежът идва отвъд зоната на комфорт. Там, където боли. Където искаш да се откажеш. Гледах го и се питах – ами ако наистина е прав? Ами ако не съществува истинско израстване без страдание?

Превключих отново. Боб Рос. Тих, кротък, усмихнат. Рисува дървета. Говори нежно. „Не грешиш – просто създаваш неочаквани красиви неща.“ В този свят на съвършенство, неговата философия е като глътка въздух. Не ти трябва величие, за да твориш. Не ти трябва страдание. Достатъчно е да си присъстваш. Да създаваш с лекота. И пак – примамливо. Но дали не е опасно? Ако всички мислим така, няма ли стремежите ни просто да се стопят?

Смених отново. Стенли Кубрик. Гений. Обсебен от перфекционизъм. Снимал сцени по 120 пъти. Не защото не може, а защото не спира, докато не улови онова неуловимо. Филмите му са вечни. Но цената? Огромна. Натиск, напрежение, изолация. Перфектният кадър срещу личната цена.

И после – Том Шадиак. Бивш холивудски режисьор. Катастрофа. Трансформация. Обръща гръб на всичко – лукса, кариерата, славата. Започва отначало. По-просто. По-смислено. „Истинският успех не е в постиженията, а в това да живееш със смисъл.“ Хармония, благодарност, баланс. Без отказ от стремежа, но и без обесията по него.

И изведнъж нещо щракна в мен. Всички тези хора не бяха врагове по пътя. Бяха различни лица на един и същ стремеж – стремежът към смислен живот. Един търси величие чрез труд, друг – чрез баланс. И никой не е напълно прав или напълно грешен.

Спрях да сменям канала. Телевизорът остана включен, но вече не търсех. Седях и мислех. За Жиро, за Кубрик, за Гогинс. За Боб Рос и Шадиак. За себе си.

Може би няма единствен път. Може би няма една рецепта. Мога да бъда като Жиро – отдадена. Като Гогинс – решителна. Като Кубрик – възискателна. Но също и като Боб Рос – спокойна. И като Шадиак – балансирана.

Съвършенството не е точка на върха. То е движение. Път, който може да изгражда, но и да разрушава, ако не внимаваме. Затова не трябва да се отказваме от стремежа, но и не трябва да позволим да ни изяде.

Телевизорът изгасна. Екранът почерня. Но в мен вече нямаше въпроси. Имаше отговор.